

HOTĂRÂRE Nr.
din

cu privire la aprobarea proiectului de lege
pentru modificarea unor acte normative

Guvernul **HOTĂRĂȘTE:**

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru
modificarea unor acte normative

PRIM-MINISTRU

Natalia GAVRILIȚA

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Sergiu Litvinenco

Ministrul muncii
și protecției sociale

Marcel Spatari

LEGE

cu privire la modificarea unor acte normative (Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale; Legea 140/2001 privind Inspectoratul de Stat al Muncii; Codul Contravențional al Republicii Moldova, nr. 218 din 24.10.2008; Legea 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articolul I - Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale se modifică astfel:

1. Articolul 35 alin. (1) va avea următorul conținut:

“(1) Colectarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii se efectuează de către Serviciului Fiscal de Stat în conformitate cu drepturile atribuite acestuia și în modul stabilit de legislația fiscală. Controlul corectitudinii calculării și virării contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii în termen la bugetul asigurărilor sociale de stat se efectuează de către Serviciului Fiscal de Stat și de Inspectoratul de Stat al Muncii, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.”

2. Articolul 35 se completează cu alinetele (1²) și (1³) cu următorul cuprins:

“(1²). În cazul depistării muncii nedeclarate sau a achitării salariului sau a altor plăți fără reflectarea acestora în evidența contabilă de către Inspectoratul de Stat al Muncii, după adoptarea deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale în temeiul art. 55¹ sau 55² din Codul contravențional, Inspectoratul de Stat al Muncii va transmite informațiile către Serviciul Fiscal de Stat pentru recuperarea plăților și aplicarea sancțiunilor conform punctului (1¹).

(1³). În cazul în care nu sunt disponibile alte informații pentru estimarea perioadei încălcărilor, Serviciul Fiscal de Stat va prezuma o durată de cel puțin 6 luni a situațiilor semnalate de Inspectoratul de Stat al Muncii.”

Articolul II - Legea nr. 140/2001 privind Inspectoratul de Stat al Muncii (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr. 68-71, art. 505) cu modificările ulterioare se modifică după cum urmează:

1. În denumirea Capitolului IV, după cuvântul textul “OBLIGAȚII,”, se completează cu cuvintele: “INCOMPATIBILITĂȚI ȘI”.

2. Se completează cu Articolul 10¹, cu următorul cuprins:

“Articolul 10¹. Incompatibilități pentru inspectorul de muncă

1. Activitatea de inspector de muncă este incompatibilă cu calitatea de fondator sau activitatea de instructor în cadrul serviciilor externe private de protecție și prevenire, în sensul prevăzut de Legea nr. 186/2008 securității și sănătății în muncă;

2. Situația de incompatibilitate prevăzută la alin. (1) urmează să înceteze pe parcursul unei luni

din momentul apariției acesteia. Dacă nu a eliminat situația de incompatibilitate în termenul prevăzut, inspectorul de muncă este destituit din funcție.

3. Se completează cu un articol nou, 11³, cu următorul cuprins:

“Articolul 11³. Constatarea muncii subdeclarată prin metode și surse indirecte

(1) În cadrul controlului, inspectorul de muncă poate folosi metode și surse indirecte pentru a stabili existența situației prevăzute la Articolul 55² din Codul Contravențional în baza următorilor indicatori:

- a) salariul mediu în întreprindere pentru salariați cu activitate similară, cu excepția salariilor managementului de top, salariul mediu pe sector pentru salariați cu activitate similară sau salariul specificat în convenția colectivă aplicabilă, oricare valoare este mai mare;
- b) informații obținute în urma schimbului de date cu instituții de stat;
- c) alte informații prevăzute prin Hotărâre de Guvern.

(2) În cazul în care inspectorul de muncă stabilește existența situației prevăzute la Art. 55² din Codul Contravențional, după adoptarea deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale, informația cu privire la încălcare este transmisă Serviciul Fiscal de Stat pentru recuperarea obligațiilor fiscale și aplicarea sancțiunilor conform legislației în vigoare.”

Articolul III – În Codul Contravențional al Republicii Moldova, nr. 218 din 24.10.2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 441-445, art. 879), cu modificările ulterioare se modifică după cum urmează:

- 1. La articolul 46¹ alin. (11), textul “art. 55–61” se substituie cu textul “art. 55, 55³, 56, 56¹, 57, 58, 59, 60, 61”.
- 2. La articolul 402 alin. (1), după cuvintele “Contravențiile prevăzute la” se completează cu textul “art. 55¹ și 55²”.
- 3. La articolul art. 409 alin. (1), textul “art. 55–61” se substituie cu textul “art. 55, 55³, 56, 56¹, 57, 58, 59, 60, 61”.
- 4. Articolul 409 se completează cu alineatele (4) și (5), cu următorul cuprins:

“(4) Contravențiile prevăzute la art. 55¹ și 55² se constată și se examinează de către Inspectoratul de Stat al Muncii. Sunt în drept să constate contravenții să încheie procese-verbale și să aplice sancțiuni directorul Inspectoratului de Stat al Muncii și adjuncții lui, șefii inspecțiilor teritoriale de muncă și adjuncții lor, inspectorii de muncă.

(5) Pentru constatarea contravenției prevăzute la art. 55², Inspectoratul de Stat al Muncii poate utiliza metode și surse indirecte, în conformitate cu prevederile Legii nr. 140/2001 privind Inspectoratul de Stat al Muncii.”

Articolul IV – Articolul 19 (1) din Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător (Monitorul Oficial al Republicii Moldova 2012, nr. 181-184, art. 595) cu modificările ulterioare, se completează cu punctul 7), cu următorul cuprins:

“7) deținerii informațiilor/ indiciilor privind utilizarea muncii nedecarate la angajator”.

Articolul V - Prezenta Lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2023.

Nota informativă
la proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative a fost elaborat de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Economia informală și munca nedeclarată sunt probleme majore care afectează piața forței de muncă și sistemul de securitate socială în Republica Moldova. Datele Biroului Național de Statistică arată că în primul semestru al anului 2022 în sectorul informal lucrau 15,4% din totalul persoanelor ocupate în economie iar 20,0% aveau un loc de muncă informal. Cele mai mari ponderi ale salariaților care lucrează doar în baza unor înțelegeri verbale sunt estimate în agricultură, construcții, comerț și industrie.

Fenomenul muncii la negru prezintă costuri semnificative pentru bugetul asigurărilor sociale de stat și economia țării. Potrivit unui studiu din noiembrie 2021 realizat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, în perioada 2015 – 2020 pierderile fiscale, inclusiv contribuțiile de asigurări sociale, generate de economia neobservată au crescut de la 8,9 miliarde lei până la 15 miliarde lei anual. Raportate la Produsul Intern Brut, pierderile respective s-au majorat de la 6,1% în 2015 până la 7,3% în 2020.

Reducerea economiei informale și tranziția la muncă legală necesită o abordare complexă la multiple nivele. Un element de bază pentru combaterea muncii nedeclarate este reformarea Inspectoratului de Stat al Muncii (ISM) și acordarea atribuțiilor necesare în acest sens.

Una dintre condițiile care alimentează munca nedeclarată este costul redus pentru practicarea acestor activități. Această problemă ține, în particular, de probabilitatea redusă de identificare și, respectiv, penalizare a practicilor de ocupare informală. Potrivit cadrului legal actual, ISM nu poate realiza controale inopinate privind munca nedeclarată. De asemenea, ISM nu poate aplica direct sancțiuni în cazul contravențiilor privind munca nedeclarată și subdeclarată. Examinarea contravențiilor și aplicarea sancțiunii se realizează de instanța de judecată. În cazul constatării contravenției privind munca nedeclarată, ISM poate cere de la angajator cu titlu de recomandare doar plata contribuțiilor sociale pe viitor, nu și plata contribuțiilor neplătite. Aceste condiții reduc costul de conformitate pentru angajatori.

Planul de acțiuni privind minimizarea practicii de achitare a salariilor ”în plic” și a ”munciila negru”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 477/2011 descrie obiectivele de bază pentru combaterea muncii nedeclarate. Pentru realizarea obiectivelor din Plan, inspectorii de muncă au examinat și întreprins diverse măsuri de soluționare a petițiilor prin care a fost reclamată

munca nedeclarată. De asemenea, ISM a întreprins vizite de control atât ca organ individual, cât și în comun cu funcționari ai altor autorități publice, precum Serviciul Fiscal de Stat sau Centrul Național pentru Combaterea Traficului de Persoane.

Cu toate acestea, în lipsa unor atribuții clare de combatere a muncii nedeclarate, numărul cazurilor de muncă nedeclarată depistate de ISM s-a redus continuu în ultimii ani. Dacă în perioada 2010-2015, ISM depista în medie 756 de cazuri pe an, începând cu 2016 numărul de cazuri a scăzut la 119 pe an. Din 80 de cazuri depistate în 2021, instanța a aplicat sancțiuni în 23 cazuri.

Pentru abilitarea ISM în scopul reducerii fenomenului de muncă nedeclarată și a salariului în plic, a fost elaborat proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative. Prin aprobarea proiectului, se vor acorda drepturi suplimentare Inspectoratului de Stat al muncii și anume:

- efectuarea controalelor inopinate în cazul existenței informației privind utilizarea muncii nedeclarate;
- examinarea cauzelor contravenționale cu referire la munca nedeclarată;
- înaintarea către Serviciul Fiscal de Stat a informației privind contravențiile pentru recuperarea plăților și aplicarea sancțiunilor conform prevederilor Codului Fiscal;
- aplicarea de metode și surse indirecte pentru constatare a muncii subdeclarate;
- suplimentar, se propune introducerea unor incompatibilități privind munca de inspector pentru a asigura reguli minime de integritate profesională în activitatea de inspector, în sintonie cu prevederile Codului Global de Integritate pentru Inspekția Muncii.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative nu are ca scop armonizarea legislației naționale la prevederile internaționale.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative prevede modificarea a 4 acte normative și anume:

1. Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale
 - în cazul depistării muncii nedeclarate sau subdeclarate, transmiterea de către ISM a informațiilor către Serviciul Fiscal de Stat pentru recuperarea plăților și aplicarea sancțiunilor prevăzute de legislația fiscală.
2. Legea nr. 140/2001 privind Inspectoratul de Stat al Muncii
 - determinarea metodelor și surselor indirecte de stabilire a existenței muncii subdeclarate la angajator
 - identificarea activităților incompatibile cu funcția de inspector de muncă
3. Codul contravențional nr. 218/2008
 - acordarea dreptului Inspectoratului de Stat la Muncii de constatare și examinare a anumitor contravenții, prin utilizarea de către inspectori a metodelor și surselor indirecte
4. Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător
 - acordarea dreptului inspectorilor de a efectua controlul inopinat în baza informației privind utilizarea muncii nedeclarate.

5. Fundamentarea economico-financiară

Aprobarea și implementarea proiectului de lege cu privire la modificarea unor acte normative nu necesită cheltuieli suplimentare de la bugetul de stat sau alte careva investiții financiare.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Pentru implementarea prevederilor prezentului proiect nu va fi necesară modificarea și completarea altor acte normative.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea proiectului de lege cu privire la modificarea unor acte normative a fost publicat pe pagina-web www.particip.gov.md.

8. Constatările expertizei anticorupție

Informația privind rezultatele expertizei anticorupție va fi inclusă după recepționarea raportului de expertiză.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul de hotărâre nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația

Uniunii Europene.

10. Constatările expertizei juridice

Informația referitoare la concluziile expertizei privind compatibilitatea proiectului de lege cu privire la modificarea unor acte normative, precum și respectarea normelor de tehnică legislativă va fi inclusă după recepționarea expertizei juridice în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor la proiectul de lege.

11. Constatările altor expertize

Alte expertize nu sunt necesare.

Ministru

Marcel Spatari

MINISTERUL MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE AL REPUBLICII MOLDOVA**MINISTRY OF LABOR AND SOCIAL PROTECTION OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA**
МИНИСТЕРСТВО ТРУДА И СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВАstr. Vasile Alecsandri 2, MD-2009, mun. Chișinău
Tel. +373 22 268 883, +373 22 268 816; e-mail: secretariat@social.gov.md web: <https://social.gov.md>

Nr. 04/2212 din 05.07.2022

CERERE**privind înregistrarea de către Cancelaria de Stat a proiectelor de acte normative care urmează a fi anunțate în cadrul ședinței secretarilor generali**

nr.d/o	Criterii de înregistrare	Nota autorului
1.	Tipul și denumirea proiectului	Proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative
2.	Autoritatea care a elaborat proiectul	Ministerul Muncii și Protecției Sociale
3.	Justificarea depunerii cererii (<i>indicația corespunzătoare sau remarca precum că proiectul este elaborat din inițiativa autorului</i>)	Proiectul este elaborat la inițiativa Ministerului Muncii și Protecției Sociale
4.	Lista autorităților și instituțiilor a căror avizare este necesară	Cancelaria de Stat Ministerul Economiei Ministerul Finanțelor Ministerul Justiției Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Casa Națională de Asigurări Sociale Centrul Național Anticorupție Confederația Națională a Sindicatelor Confederația Națională a Patronatului
5.	Termenul-limită pentru depunerea avizelor/expertizelor	5 zile lucrătoare
6.	Numele, prenumele, funcția și datele de contact ale persoanei responsabile de promovarea proiectului	Corina Ajder, Secretar de Stat e-mail: corina.ajder@social.gov.md Luminița Onofrei, consultant principal DPDRM tel.022-262-125, 068360572 e-mail: luminita.onofrei@social.gov.md
7.	Anexe (<i>proiectul actului care se solicită a fi înregistrat, nota informativă cu documentele de însoțire</i>)	1. Proiectul de hotărâre de Guvern 2. Proiect de lege 3. Nota informativă
8.	Data și ora depunerii cererii	
9.	Semnătura Ministru	Marcel SPATARI